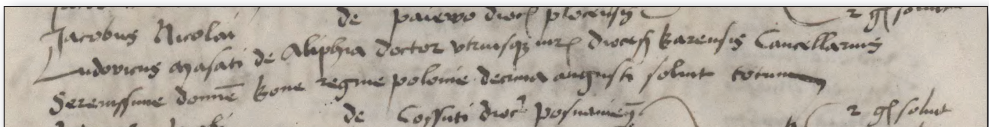
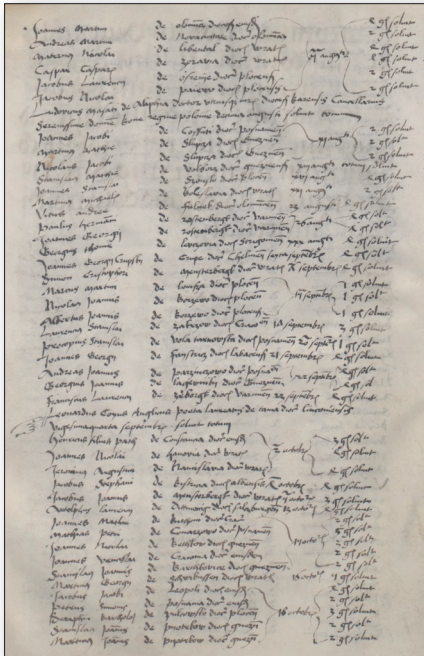

(ur. 1499 r., zm. 1543 r.)

Ludwik d'Alifio (Ludovicus Masati de Aliphia) urodził się w Królestwie Neapolu, był synem patrycjusza Masotty i Violanty Bozunto. Młodość spędził w rodzinnym Neapolu, kształcąc się na tamtejszym uniwersytecie, gdzie uzyskał stopień doktora obojga praw.

Związki z Polską zawdzięczał służbie na dworze Bony Sforzy. Towarzyszył jej w podróży do Polski wiosną 1518 r. Jako jej sekretarz odpowiedział na oficjalne powitanie prymasa Jana Łaskiego. Wkrótce po przyjeździe do Krakowa królowa zapewniła mu mieszkanie w Kolegium Prawników, z którego korzystał od 7 sierpnia 1518 r. Zgoda na mieszkanie w kolegium została mu udzielona pod trzema warunkami. Ludwik zobowiązany został do wpisu na uniwersytet, własnym podpisem miał poświadczyć, że

w owym domu będzie zamieszkiwał nie dłużej niż cztery miesiące, ponadto w tym okresie miał nauczać studentów *Instytucji* Justyniana. Wpis na uniwersytet uregulował już 10 sierpnia 1518 r., wpłacając pełną kwotę. Spełnił także warunek wykładów *Instytucji* Justyniana. Władze uniwersytetu wyraziły zgodę, by przedłużyć okres zamieszkiwania w kolegium do 12 czerwca 1519 r. Tym razem wnioskodawcą był wojewoda i starosta krakowski, Krzysztof Szydłowiecki. Krótki okres prowadzonych przez Ludwika d'Alifio wykładów był istotnym wydarzeniem w dziejach fakultetu prawa. Zdaniem Henryka Barycza to właśnie Ludwik jako pierwszy skupił się wyłącznie na wykładzie prawa rzymskiego, pomijając prawo kanoniczne. Brak informacji o napisanych przez niego w okresie uniwersyteckim w Krakowie jakichkolwiek rozprawach naukowych.

Wpis Ludwika d'Alifio w *Album studiosorum* – semestr letni 1518 r.
(BJ rkps 259 – Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa DIGORP0000108_008)

Głównym zajęciem Ludwika d'Alifio była służba królowej Bonie, zarówno w Koronie oraz na Litwie, jak i w Królestwie Neapolu, a także w Wenecji. Niedługo po tym, jak w kwietniu 1518 r. przybył wraz z Boną do Krakowa, objął funkcję kanclerza królowej, którą pełnił w latach 1518–1530 z przerwą na wyjazd do Królestwa Neapolu, gdzie w okresie 1524–1527 reprezentował Bonę w regulowaniu spraw spadkowych po śmierci jej matki, Izabeli Aragońskiej. Jako kanclerz królowej równolegle piastował od 26 grudnia 1523 r. stanowisko burgrabiego zamku krakowskiego. Z pełnionymi urzędami związane było wysokie uposażenie (w 1518 r. pensja kanclerza królowej wynosiła 150 florenów). Bona poleciła także zbudować dla niego na Wawelu renesansową rezydencję, tzw. dom burgrabiego. Od 17 czerwca 1521 r. posiadał dożywotnio wieś królewską Łętkowice w powiecie proszowskim.

Ludwik d'Alifio był zręcznym dyplomatą. W 1522 r. – reprezentując interesy królowej – wyruszył na Litwę, gdzie zajmował się uporządkowaniem spraw skarbowych po śmierci kniazia Fedora Jarosławicza. Pobyt w Wielkim Księstwie spożytkował także na zapoznanie się z zarządem dóbr wielkoksiażeńcych. Pozwoliło mu to na ich krytyczną ocenę i późniejsze doradztwo Bonie podczas reformy pomiarów włóczęj. Na mocy polecenia Zygmunta I i Bony wraz z Janem Dantyszkiem skutecznie zabiegał o zdjęcie sekwestru z włoskich włości królowej (księstwo Bari, księstwo Rossano i in.). Dobrami włoskimi zarządzał w latach 1525–1527 oraz 1530–1534. Od 1535 r. do swej śmierci pełnił funkcję posła Bony w Wenecji.

Jego służba obfitowała w dramatyczne wydarzenia. Źródła informują, że dwukrotnie zamieszany był w śmierć osób piastujących wysokie stanowiska państwowe we włoskich dobrach Bony. Pierwszy taki przypadek zdarzył się w 1527 r. D'Alifio został oskarżony o współudział w zabójstwie doktora Antonella Monopolego z Ostuni. Opuścił Włochy i powrócił tam dopiero w 1530 r. po umorzeniu postępowania karnego na mocy indultu cesarza Karola V i po uzyskaniu przebaczenia samej Bony. Jednakże i ten okres pobytu w południowych Włoszech zakończył się niefortunnie, wskutek odwołania go przez królową ze stanowiska namiestnika. Niepowodzenia d'Alifia sprzężone były czasowo z konfliktem o niewyjaśnionym podłożu z podskarbisem Bony Gianem Giacomem Affatim. Po śmierci podskarbiego w niejasnych okolicznościach w więzieniu w Pińsku królowa wysłała d'Alifio w 1535 r. do służby dyplomatycznej w Wenecji.

Ludwik d'Alifio nawiązał liczne przyjaźnie z osobami pełniącymi istotne funkcje w państwie Jagiellonów, choćby z Janem Dantyszkiem i jego bratem Bernardem. Z jego osobą wiązano poparcie na dworze króla i królowej. Z prośbą o pomoc w rozpowszechnieniu swego *Poematu o żubrze* zwrócił się do niego Mikołaj Hussowczyk.

D'Alifio zmarł w Wenecji w 1543 r.

MK t. 35 s. 233–234 z 1521, t. 36 s. 420 z 1523; Concl. Univ. nr 205, 207; MUK 1509–1551 [1518e/134] s. 93; Bartel *Dzieje* s. 173; Barycz *Historia UJ* s. 76, 209–210; HNP 6 s. 11; Morawski *Historia* 2 s. 97–98; W. Pociecha, *Królowa Bona, 1494–1557: czasy i ludzie odrodzenia*, Poznań 1949–1958, t. 1, s. 230, t. 2, s. 52–54, t. 3 *passim*, t. 4, s. 227, 244–245, 250–255, 274–276; W. Pociecha, *D'Alifio Ludwik*, PSB, t. 1, Kraków 1935, s. 77–78; Sondel *Słownik UJ* s. 41–42.

Maciej Mikuła